Jüdische Pester Zeitung.

יידישע פעסטער צייטונג

(מאָנטאג-אויסגאבע)

דיעזעס בלאטט ערשיינט
צווייִמאל וואָכענטליך
אונ׳ קאָסטט פיר
עסטעררייך-אונגארן
נאנציעהריג 8 גולדען ע. וו.
האלביעהריג 4 „ „
פיערטעל- 2 „ „

פירס אויסלאנד
נאנציעהריג 9 גולדען עסט. ווערט.
האלביעהריג 4 „ 50 קרייצער
פיערטעל- 2 „ 25 „

אנגאָנצען
אונד אנסטיגע פריוואט-אנצייגען
ווערדען מיט 10 קר. פיר 6 שפאל-
טיגע פעטיט-צייל בערעכנעט.

אויף דיעזע ציישונג קאנן מאן
יעדען טאג
פרענומעריען
אונד דער פרענומעראַנטן-פיר-
בענונגס מיט דעם עסטאָנע דעם
ערסטען בלאטעס.

דיא רעדאקציאָן בעפינדעט
זיך אין
פעסט
רעטטענגאסע נו׳ 7,
וואהין מאן אויך דיא פרענומעראַ-
ציאָנסגעלדער צו זענדען בעליעבט.
פרענומעראנטענאממלער
ערהאלטען 10% ראבאט.

Nr. 68. זעכסטער יאהרגאנג. פעסט, יז אלול ה׳ת׳ר׳ל׳ד׳. Pest, den 31. August 1874.

דיעס איזט דאס לעטצט צוגעשיקטע בלאטט פיר דיא יעניגען, דערען פרענומעראַציאָנס-טערמין אם 1. סעפטעמבער אבלייפען ווירד, אָהנע דענזעלבען ערנייערט צו האבען.

☞ ווי ערזיכטען אינזערע נ׳ לעזער דיא אן אונס צו רוק-טענדען בריעפע אדער געלד-זענדונגען אונסער פאָלגענדע נעגוויא אנגעגעבענער אדרעסע צו שיקען:
דעראקציאָן דער „יידישען פעסטער צייטונג״
רעטטיג-גאסע נו׳ 7 אין פעסט.

אינזער קאנג ביא דער ארמעע.

דער קאנג אים בריקער לאגער.

אין דעם גראסען מיליטערישען לאגער ביא „ברוק אן דער לייטהא״ וואר אינזער קאנג שאן פיער טאל אין דעזעם יאהרע, אים דיא דאר־טיגע גראסע ארמעע-אבטהיילונג צו בעזיכטיגען. אם 25. אינוסט גינגען 7 אזדר מארגענס וואר דער קאנג אין בעגלייטונג דעם ערצהערצאגס אלבערעכט אין בריק אנגעקאמען, זאגאר דיא מיליטערישען גע־זאנדטען דער איסטערייכישען מעכטע פירען מיט אונזערעם קאנגע שאן וויין נאך בריק. זא וואהרן אלזא איך דארט דיא מיליטערישען גזאנדטען פאן רוס־לאנד, ענגלאנד, דייטשלאנד, איטאליען אונד פראנ־רייך, אום זיך פאן דער טיכטיגקייט דער עסטער־רייך-אונגארישען ארמעע צו איבערצייגען. צאהל־רייכע גענעראלע וואהren דארט פיערזאמעלט, וויא ביא איינעם איפמאהל גינגען דען פיינד אים קרייגע. —

דיא שלאכט.

עס דאט דארט אין דער טראט איינע שלאכט שטאטטגיפונדען אונד צוואר נור פיר שעאם. גענעראל-מאיאר פאן ו ו ע ט ש ע ו מיט דיעזער גראסען ארמעע-אבטהיילונג געפעכטען גע־גען דען גענעראל-מאיאר פאן ב י י מ ע ן, דער אבערקאמאנדאנט דער לאנדעסאמאנדיערענדע פעלד-צייג - מייסטער פריהערר פאן מ ה ר א־ט ש י ט ש ליטעטע דיא שלאכטען. אלס שיעדסריכ־טער אונד גענעראל-לייטענאנט, גראף אוי ע ר ס פע ר ג אונד גענעראל-מאיאר פאן ק א ט ט ו. דיא שלאכט דויערטע פאן 8 אזדר פיהה ביז 10 אזדר פאהרמיט־טאגס אונד גענעראל-מאיאר פאן ו ו ע ט ש ע ו האטטע געזיעגט. יעדענפאללס ציינטע עס זיך דאס דיא ביידען ארמעע-אבטהיילונגען טרעפפע־פען קאנגען.

דיא קרוס׳שען קאנגען.

עס וואהרען זאראגן איך פראבען געמאכט מיט דען קרוס׳שען קאנגען אונד מאן איבערצייגטע זיך, דאס דיעזע קאנגען פאן ק ר ו ס פ (וועלכע איך ביא דער בעלאגערונג פאן פאריז אים דייטשען לאגער וואהren) דיא בעסטען וויין, אונד עסטערייך וויירד זיך זאמט נור דיא קרוס׳שען קאנגען אנ־שאפפען מיסען. —

אין מיליטערישער מיאראביטער פאם 26. לל. שרייבט: „אעבען קאממע איך פאן דער פראבע, וועלכע מיט דען קרוס׳שען קאנגען פאר־גענאממען וואורדע, מאן נאהם אינזערע אבטפפיריגען קאנגען (דאס הייסט קאנגען, וועלכע אבטפפיריגע קוגעלן אבפיהren) אונד מאן נאהם דיא קרוס׳שען קאנ־

גען, אום זיא מיט איינאנדער אין דער ווירקונג איזה־רעם שוסעס צו פערגלייכען. ביא דיעזער פראבע ווארען 300 פערזאנען, פיעלע פרינצען, גענעראלע אונד זאנאר אייסלענדישע אפפיציערע. ביא דער פראבע זאה מאן נון, דאס נור דיא קרוס׳שען קא־נאנגען טויגליך וויין, ווערדעד אבער אינזערע גאר נכטס ווערטה זינד, זא דאס מאן זאגען קאנן, דאס יעטצט דיא עסטערדייך-אונגארישע ארמעע גאר קיינע קאנאנען האט; אינזערע אבטפפיריגען קא־נאנגען זינד גינגען דיא קרוס׳שען נור אין שפיעל־צייג. מאן דארף נור אונד שטיינע: אונטער דענ־זעלבען פערהעלטנישען אונד אונטער דערזעלבען שוסייטיע, וא מאן מיט אינזערען קאנאנען 70 טרעפ־פער ערציעלען קאנן, קאנן מאן מיט דען קרוס׳שען קאנאנען 1700 טרעפפער ערציעלען. (דיא נוממערן זינד דערנור נכטס פערלעדראפפט.) וויען מאן מיט אינ־זער זאהלען קאנאנען אין אין „באטטאליא״ הינגיי־פיערט, זא בלייבען אין דעמזעלבען קריעג 20 מענ־שען מיט גאנגען גליעדערן, אללע גענעראלע שטאנ־דען דערערשראקען. דענן מאן איבערצייגטע זיך, דאס וויען ווייר דייטע מיט אינעם פיינדע, וועלכער זאלכע קרוס׳שע קאנאנען דאט, קריעג פיהרען, זא זינד ווייר מיט אינזערען קאנאנען גאנגען דאהין אונד קאנגען גאר נכטס אינאמאל דען פערזוך מא־בען אייך דען פיינד צו שיעסען. מאן מיסטע אללא אינזערע אלטען קאנאנען גאנגען אומיעסען לאסען אונד דאהיים קרוס׳שע קאנאנען מאבען, וואס וויע־דער אינע שאנע פאאר מיללאנען לאסטען ווירדע.

דיעזער בעריכט דאס איבערהאלל פיעל אייפ־ערען געמאכט. טראטצדעם אללא דיא עסטערדייך־אונגארישע ארמעע מיט אחדער נינען אויסרוסטונג שאן זא אינגעהייער פיעלע מיללאנען לאסטען זע־הען ווייר דייטע, דאס ווייר נאך גאר נכטס דאבען אונד אונס זאגאר נאך נכטס געפרוכען דרייפען, אינגען קריעג אנגאנגען. מערקווירדיגער וויזע וואר ביז יעטצט דיא עסטערדייכישע ארטיללעריע (געמיד־דיאיינינע ארמעע-אבטהיילונג, וועלכע ביא דען קאנאנען איזט) איבעראלל בעריהמט אונד זאגאר אים יאהרע 1866 ביא דער שלאכט פאן קאנינ־גרעטז דאבען דיא עסטערדייכישען קאנאנען דען פרייסישען פיינגען פיעלערלאר מיט וויעם „בענעדעק״ צוריקגעשלאגערט אונד וויען דער פרייס־סישע קראנפרינץ נכטס געקאממען ווערע, זא העטע־טען אינזערע קאנאנען דען זיעג דאהאנגעטראגען (ווערע אינזערע וועלטגעשיכטע זייטע 56) — אונד גען זעהען ווייר דייטע דאס אינזערע קאנאנען בלאסע לאבער זינד, אום וועלכע אין שטיק אייזען איזט.

אין אינזערער שלאכטרינג דער וויינער וועלט־אייסשטעללונג (נו׳ 78 פאריגען יאהרגאנגגס) האבען ווייר דיעזע קרוס׳שען קאנאנען אייפהרליך בע־שריעבען. דאס יאהר יענער קאנאנע וויינע 656 צענטנער אונד שלייפערט אינע קוגעל פאן 6 צענט־נערן איבער אינע מיילע ווייט. מיט אייגער זאלבען קאנאנע קאנגטע מאן זיך באלד אין דען מאנד הינגי־שיעסען לאסען. — מאן זיעהט לייכטער, וויא נור דייטשלאנד אללין אין גאנין אייראפא דיא פיעלען רייסטונגען אונד דיא אונגעהייערען ארמעע-אויסגא־בען פערזיכאזט. הערטע דייטשלאנד קיינע זאלכע גראסע ארמעע מיט זאלכען ריעזיגע-קאנאנען, זא הערטען ווייר אונס אויך קיינע זאלכע אנשאפפען מיסען, דא עס אבער דייטשלאנד טהוט, זא מוס עס אויך גאנין אייראפא טהון, נור מיט דעם אונ־טערשיעדע, דאס דייטשלאנד פאן דען פראנצאזישען

דיעזע אויזט דאס לעטצט צוגעשיקטע בלאטט פיר דיא יעניגען, דערען פרענומעראַ־ציאָנס-טערמין אם 1. סעפטעמבער אבלייפען ווירד, אָהנע דענזעלבען ערנייערט צו האבען.

☞ ווי ערזיכטען אינזערע נ׳ לעזער דיא אן אונס צו רוק־טענדען בריעפע אדער געלד-זענדונגען אונסער פאָלגענדע נעגוויא אנגעגעבענער אדרעסע צו שיקען:
דעראקציאָן דער „יידישען פעסטער צייטונג״
רעטטיג-גאסע נו׳ 7 אין פעסט.

נאטער 21—23 גול. סרמיער 24—25 גולד. אללעס פער איימער.

דאס האדערן- (פעטצעג-)געשעפט גינג שלעכט; דיא פרייזע זינד: ווייסע 12—13 גול. האלב-ווייסע 8½—10½ גול. קאנצליא 6½—8 גול. פיינ-פאק 6—6½ גולד. אדרינער פאק 4½—6 גולד. בלויע לייגען 6—7 גול. קאטטאן 2—3½ גול.

פעדערן וואורדען געגען 2800 צטר. הערינגעבראכט. האבפינע פעדערנ-נאטטונגען פאן 160 גולדען אויפווערטס ווארען אום 5—6 גולדען ביל-ליגער אלס לעטצטען מארקט. אם מייסטען ווארען געזוכט פעדערנ-נאטטונגען פאן 95—110 גולד. אדנע פרייז-שטייגערונג. אדרינערע אונטער 80 גולדען וואורדען דען ניכט נעקויפט. פלוימען זינד אללע פערקויפט וואורדען. דיא פרייזע זינד: רופפ האבפיינן 160—180 גול. פיין 145—160 גול. מיטטעלפיין 125—145 גול. אדרינער 80—100 גול. פלוימען פיין 240—285 גולדען, מיטטעלפיין 200—235 גולדען, אדרינער 160 ביז 190 גולדען.

עדעל-מארדער-הייטע, וועלכע פאן פאריגעם מארקטע צוריקבליבען, זינד צו 14—15 גולדען פער פאאר פערקויפט וואורדען.

הייטע. געגען 4000 שטיק קוה- אונד אכסען-הייטע וואורדען פערקויפט. פרייזע: לאנד-וואארע געמישט 55—56 גולד. בעסערע רייגע קוה-הייטע 20—21-פפד. 57—58 גול. אכסענהייטע שווע-רעם געוויכט 28—30-פפד. 56 גולדען. פיטטלינגע 72—75 גולדען אללעס פער צענטנער. האסהייטע לאנד-וואארע שווערע 8·50—9 גול' פער פאאר.

פעללע זינד אים פרייזע געשטיגען. דייטשוואללינע שאפפעללע 2·20—2·80 גולדען פער פאאר. סערבישע אונד טירקישע פאריהרונג 115—125 גול. הייערינג 110—115 גולדען פער 102 שטיק — פליטצען 55 — 80 גולד. לאממפעללע סערבישע 100—105 גולדען, באנאטער אונד באטשער ווכטע 75—80 גולדען, שווערע פיר קרישנער 95—120 גולד. פער 102 שטיק. זיבענבירגער 76—80 גולדען פער 102 שטיק.

דייטשוואללינע לאממפעללע זינד גע-פאללען. מיטטעל-פיינע 30—35, שווערע 50—60 גול. פער 102 שטיק. שווארצע-נעבריצטע זיבענבירגער 158—160 גולד.

מיטצפעללע וואורדען 4000 שטיק זיבענבירגער פערקויפט אונד צוואר שווערע שוחר-פעללע 110—118 גולדען. ווכטע 80—90 גול.

לעדער: פפנדהייטע ביז 40—45-פפד. fl. 103—105. איינמאל פערזוטצטע טערצען פאן 18—24-פפד. 104—107 גולד., צווייטמאל פערזוטצטע טערצען 30—35-פפד. 102—103 גול. דריטמאל פערזוטצטע טערצען פאן 40—45-פפד. 106—108 גול. קוההייטע צו 130—165 גולד.

קאלבלעדער געגאנגען 205 — 235 גולדען, גנגאדבטע 225 — 240 גולד. ווייסקאלב-פעללע מיטטעל 255—265 גולדען. פיינע 275 — 285 גולדען. —

וויצען, באנאטער - ווייצען 89-פפנדי-גער 5·65 גולדען 88-פפנדיגער 5·40—5·60 גולדען — 85¾-פפנדיגער 5·15 גולדען — אללעס פער דריא מאגאטע אונד פער צאלל צענטנער.

קארן 4.15 גולדען פער 80 פפד.

קוקורוץ 4·55—4,50 גול' פער צאלל-צענטנער.

האפער 2.20 גולדען פער 50 פפד.

וויצען גנגען דיא פארינע פרייז-נאטטונג זינד דיא הייסינען פרייזע אום 15—20 קר. נעפאללען. פער פעסטעמבער-אקטאבער 5,10 — 5,15 גולדען.— פער פרוה-יאהר 5,35 — 5·40 גולדען. —

קוקורוץ פער אוגוסט - פעסטעמבער — ביז — גולד. — פער מאי-יוני 3·85—3.87 גולד.

האפער פער פעסטעמבער-אקטאבער 2.17½—2.18 גול.

גוטע פיער-פאבע עפסינג-עפסענץ איטצו האבען ביא הערן ע. מאנגאבערג אין פעסט מאגאק-נאססע נו' 12.

וויענער פרייזע.

שפירטוס: פרוהס-שפרישוס 55½ קר.—

ריבאל 18¾ גולד. לינאל 21,50—21·75 גולד.

פעטראלעאום 10,25 גולד.

וויענער שלאכטפיעהמארקט: דער אייפטריעב אויף דעם שלאכטפיעהמארקט אם 24-טען ד. מ. בעסטרז 2602 אונגאריש, 2130 גאליציש אונד 100 דייטשע. צוזאממען 4835 שטיק אכסען, נעקויפט וואורדען פאן דיעזער פליישען 1613, פאן לאנד פליישען 2705 אונד אונפערקויפט גנגען אויפס לאנד 517 שטיק. דער נעזאממט לאנד-אבטריעב 3222 שטיק. פיר וויען פערבליבען 1613 שטיק. דאס יעטצטגע-וויכט שטעללטע זיך פער שטיק פאן 300 ביז 775 פפנד. דער אנקויפספרייז פער שטיק פאן 95 — 206 גולדען אונד פער צענטנער פאן 26—32 גולד. 25 קר.

בריעפע דער רעדאקציאן.

הערן א' שאנוואלד אין פאסא: דיא נייען מאסע אונד נעוויכטע נאך דעם מעטרישען יפסטעם האבען זיך בעריתס אנפאנגס פעבער אין אונזערעם בלאטטע ווערה איינפיהלר ער-קלערט; אונדעססען ווערדען ווה נאך הייערבער איינע לייכט-פערשטענדליכע בעלעהרונג אין אייגעם בעפאה-אטען בוכע לעי-פעען. וועללעם ווה דאנן ווייטער צייט אונזערען פרעוזעראנטען אומזאנסט צוטיקען ווערדען.

הערן מ' באהם אין שמאהאא: אים פאללעמאן „אונפערלבאר" ווירד אויך נעגען דאס אדטראאקטע ווערדען טהון נעשטיפפט. ווענדאלב עס אייגע יידישע צייטונג ניכט בריינגען דארף.

הערן מ' וויים אין בערעגסאס: אונזער נעשעפפט-בעריכט איזט זא נעגייא ווייא אים „פעפטער ללאיד".

הערן אונגאן ווייעדער אין גיר בעלטעק: דיא מעהלפרייזע זינד אחנע פערצענגס-אבצינג.

הערן מ' קאהן אין בוקקעגוויא אונד הערן גאטט-ליעב אין טערעבעש: דיא „צדיקים" ווייקען מייסטענס נוטצט אים שטיללען אונד בעשעפטיגען זיך מיט דעם נייסטען אונד אנזוכטבארען, ווערהעד אבער דיא „עשירים" פפפנטליך ווייקען, אינדעם זיא מאטערעללעם אונד זיכטבארעס צו מאנע בריינגען: עס לאסט זיך דאהער איבער איינען פערשטאאבענען „עשיר" מעהר שרייבען אלס איבער איינען פערשטאאבענען „צדיק". —

פעראנטווארטליכער רעדאקטער: מאיר בר"י רייז.

מצבות.

ארנאלד קאהן'ס גראבשטיין-לאגער

ווייטצנערשטראססע נו' 5 (נעגענאיבער דער עללבאענגנאססע,)

עמפפעהלט זיך אללען נעגען, וועלכע דיא טרויריגע פפליכט דעם גראבשטיינ-זעטצענס צו ערפיללען האבען.

זעהר שאנע גראבשטיינע איים מארמאר אונד גראניט זינד אין גראסטער איינוואהל פאראטהיג, קאررעקטע גראווירונגען, זעהר שאנע שריפטען מיט עכטער פערגאלדונג ווערדען בעסטענס איינ-געפיהרט. — (אם שבת אונד יו"ט ווירד אין דיעזעם געשעפטע ניכט געארבייטעט.)

קאנקורז.

בייא דער איזראעליטישען כולטוסגעמיינדע אין בראאש (ווענגבירגען), אייט מיט 1-טעם סעפ-טעמבער 1874. דיא שטעללע איינעס פאבבעטערס, דער איך כויא שוחט ובודק זיין מוס, מיט דעם יאה-רעסגעהאלטע פאן 350 גולדען א. ו. געבסט פרייער וואהנונג אונד שחיטה צו בעזוגען. דיא אייך דיע-זע שטעללע רעפלעקטירענדען וואללען זיך ביז לעצטענס 1-טען טאג סלוחות אדער 5. סעפטעם-בער צום אבהאלטען איינעס נאטטעסדיענסטעס פאריטטעללען. — דער אייך מוחל איזט עראהלט דען פאריצג. — שפיטען ווערדען נור דעם אקצעפ-טירטען ערשטאמטעטען.

בראאש, אם 23. איינוסט 1874.

לעאפפאלד ווייס,
איזראעליטישער כולטוספאבבעטשטאנד.

פרוכטפרייז-טאבעללע

פרוכט	קוויאלישער נעוויכט	פער צאלל-צענ.
וויצען, באנאטער	85	4.90—4.95
„ „ „	86	5.—5.05
„ „ „	87	5.05—5.15
„ „ „	88	5.20—5.30
„ „ „	89	5.35—5.40
„ „ „		
„ שרוים „	85	5.05—5.15
„ „ „	86	5.20—5.30
„ „ „	87	5.35—5.45
„ „ „	88	5.50—5.55
„ „ „	89	5.65—5.70
„ „ „	—	—.—.—
„ פעטטער מארען	85	5.05—5.15
„ „ „	86	5.20—5.30
„ „ „	87	5.35—5.45
„ „ „	88	5.50—5.55
„ „ „	89	5.65—5.70
„ „ „	—	—.—.—
„ ווייסענבורגער	85	5.10—5.20
„ „ „	86	5.25—5.35
„ „ „	87	5.40—5.50
„ „ „	88	5.55—5.60
„ „ „	89	5.70—5.75
„ „ „	—	—.—.—
פער פעטצ		
קאן	80	4.05—4.—
נרינסע מאלץ	72	3.45—3.05
„ פיטטער	72	2.85—2.95
האאער	50	2.25—2.20
קוקורוץ באנאטער	פער פעטצען	4.55—4.50
אנדערע נאטטונג	„ צענטנער	4.50—4.45
יעפפ קארל	75	—.—.—

קורז-טאבעללע פאם 25. אויגוסט

באללען-מעהל	קי	אל
נומפער 0	24	80
„ 1	23	90
„ 2	23	—
„ 3	21	80
„ 4	20	40
„ 5	18	10
„ 6	16	70
„ 7	14	90
„ 8	12	90
„ 8½	11	30

געלד-קורז	קי	אל
רעכנונג-אשא	103	85
רוקאנען	5	27
פפפפיר-אונגאריש 8 גולדען נאלד. שטיק (20 פראנקס)	8	79
נאפאלעאנד	8	79
פרייטשע טהאלער (פאפפנאנטייטענגן)	1	62
רוסישע וועגעל	1	52

לאאזע.	קי	אל
1864-ער לאאזע צו 100 גולדען	135	25
דעסאא צו 50	128	—
1860-ער נאנצע לאאזע	108	40
דעסאא פינפטעל	110	75
1854-ער 4 פרעצענטיגע שטאאטס-לאאזע	98	75
1839 יאהרשילד-לאאזע נאנצע	262	—
דעסאא פינפטעל	243	—
קאסא דונאענטיינע	25	—
קרעדיט-לאאזע	161	—
פרייטשער לאאזע פער 100 גולדען	106	—
פרייטשער לאאזע פער 50	52	—
וואנ-דאפפפפיפפ-פארדיס-לאאזע	89	—
מאלם צו 40 גולדען	30	50

מאלפפ צו 40 גולדען ק. פ.	25	—
מלאיי צו 40 „ „	23	—
נס. נזנאים צו 40 „ „	23	—
אנטיר צו 40 „ „	25	—
וויענערנעצעער צו 20 גולדען ק. פ.	19	75
וואלדשטיין צו 20 „ „	20	75
קעלקויטש צו 10 „ „	12	85
ווילהלמאאע צו 10 „ „	13	50
מאאוליטיר צו 20 „ „	13	75
אנבינדונגס לאאזע	17	—
מאלצענינגס לאאזע צו 20 גולדען	16	50
מאראטיר לאאזע	17	—
מרידען לאאזע	48	50
דעסאא 120 פראנקס אונגאריש	39	—
אונגאריש פרעמיען-לאאזע א 100 גולדען	83	50
דעסאא צו 50 גולדען	—	—
ווינער-לאאזע	100	50

ווערטה-פאפיערע.	קי	אל
אונגאריש גרונדענטלאסטונגען	78	25
פעסטער-מאגאטער	77	—
דונענבורגיש	75	—
נאליציש	83	60
בוקאוינער	82	—
אונגאריש אייזענבאהן-אקטיען	99	—
וויינבערגער-אבלאגונגס-אבלייזונגס-אנלייהען	72	—
פעסטער שטראסען-באהן	257	—
אטנער שטראסענבאהן	100	—
מונגיאר-באהן	35	—
אונלאר-באהן L. פרעמיען	38	75
אונגאריש באהן-קרעדיט	83	50
שטאאט-אינד קרעדיט-פפיפפען	59	—
אונגאריש קרעדיט-באהן	225	50

פפפפיר אמסטערדאם-באנק	קי	אל
	778	—
פעסטער נוטיבענד-באנק	385	—
פראנקא-אונגאריש	81	75
אונדיסקונט-באנק-אקציען	63	—
אטנער אמסטערדאם-באנק	177	—
לאנדעס צענטראל-שטאאטספפ	87	50
אטנער בודענלענד	—	—
פעסטער ווענער באאנעלדיגיש	100	—
פעסטער פאריטטעללטיגיש	49	—
פעסטפ-אטנער וויסטשטיגיש	164	—
דעסאא פרייטשע עפפפטאן	—	—
פאבבעטשיגע דער אונגאריש נאטיאנאל-באנק	85	50
דיע צו 5 אינגאלם פרעצענט	—	—
דער אונגאריש וויסטטעלבאנק צו 5 אינגאלם פרעצענט	76	50
דער אונגאריש אללגעמיינען באנקגעזעלש-אפטטאלטונגס-אנשטאלטען צו 5 אינגאלם פרעצענט	84	—
דעסאא צו 6 פרעצענט	86	25
דער פעסטער אמסטערדאם-באנק	85	50
קעסטענ-בריעפ-אקציען	83	75
נאדר-אמס-באהן	120	—
אלפאלד-פיומאנער	141	50
אונגאריש אסטבאהן	53	—
פרייס באהן	219	50
דונענבורגער באהן אקציען	—	—
לאאיש-אדרבעזיער באהן אקציען	150	50
פראנט-אוגיס באהן אקציען	193	75
לאאיל-ווייטן-באהן אקציען	245	75
לעמבערג-שטרעמאיטש-יאסי באהן	145	75
קרעדיט-אקציען	241	75
באהן-	973	—

Eigenthümer u. verantwortlicher Redakteur M. REIS.

Budapest, 1874. Druck v. Moritz Burian, Waitznerboulevard, Marokkanerhof.

קאיזער נאפאלעאן דעם ערסטן). אין ווערלעם עס אויסדריקליך הייסט, דאס נאך איהם נור זיין ברו־דער הירארכים זאממט קינדערן דיא טהראן־ערבען זין זאללען, ווערענד ער זיינען ברודער לודוויג אויסגעשלאססען האטטע, ווייל ער איהן אין זיינער נאטה פערליעס אונד ווייל דאס ווייב פאן לודוויג איינע ליבשטענגע (אויסגעלאססענע) וואר, אונד מאן דאהער פיר דיא עכטהייט דער קינדער לודוויגס נישט גשטשטעהן קאנגטע. (דאמיט ווירד נאפאלעאן דער דריטטע נאר נישט פאן באנאפאר־טע הערשטאממען אונד ווערע נאנין איינפאך אין „מיטר" געוועזען.) דעמנאך ווערע נור „פיינע נאפאלעאן" (דער זאהן פאן הירארכים) דער געכסס־בערעכטיגטע, דען טהראן דעם ערסטען נאפאלעאן צו בעשטיגען. דיעזע געשיכטע מאכט אין פראנק־ריך זעהר פיעל איפזערען, אינדעם ליעט דיעזעס שרייבענס נאפאלעאן דער דריטטע נאר נישט בע־רעכטיגט וואר קאיזער פאן פראנקריך צו זיין אונד זין זאהן לולו איזט עס נאר וועניגער, דענן אויך פאן איהם שפריכט מאן, דאס זיין פאטטער נישט נאפאל־עאן דער דריטטע, זאנדערן אין אנדערער איזט.—

* (ווידעגהאם אין גאליציען.) אין לעמבערג, עשיינט אייגע פאלנישע צייטונג אונ־טער דעם טיטעל „אוועטא נאראדנאיא", וועלכע פאן דעם ווידערהעצער דאבר שאנסקי גגעגבען ווירד. דער דיפטאטיפע דיעזער צייטונג איזט עטצט. דאס בזיהערינג פרעדליכע צוזאמ־מענלעבען דער יודען אונד פאלען צו שטאדען, ווייל דיא יודען בייא דען רוסס־אטהם־וואהלען געגען דיא פאלען געשטיממט האבען. זין דאבען ווייר בעריטס אין גו 66 גגעמעלדעט, דאס דער יודישע דעפוטיטע מ ו ז ע ס אין דער גגעכסטען רוסס־אטהם־וויטצונג גגעגען דיעזען פאלנישען ווידערהעצער דאבשאנסקי אייגע בעשווערדע איינגעבען ווירד: „געסטערן אבער לעזען ווייר אים „פעסטער לליאד", דאס דער־אין „שומר ישראל" נאר נישט בזו צוי רוסס־אטהם־ערפאהרונג וואהרהעט, זאנדערן שאן אין געוויס אן דען עסטערריכישען יוסטיצ־מיניסטער איינגעריכט האטטע, דענן זיינען מאן נישט באלד ענגער צייטונג דאס טויל פערשטאפפט זא מאנן דורך דיא פאהרט־ווערדען ווידערהעצערען אין גאליציען דאס־זעלבע גגשטשעהען וואס אין רומענען. דיעזע צי־טונג הייסט דיא ווידען: לאנדס־פערראטהער, בע־טרעגער בראנד־לעגער, דיעבע, לאנדס אויסווייגער אונד פערלאנגט דיא אויסטרייבונג דער יודען. פאר אללעס פאהרערט דיעזע צייטונג, דאס אין פאלנישער גרונדבעוועגונג זיין נישט דיעגעס יודען פער־פאכטען זאלל, דיין בויער זאלל בייא אייגעס יודען אינגעלדען אונד אידהם זייגע וואהרהעיט, ווידערגעבען אונד אללע יודען אין „הרם" איזט מיר וואהל! ווישעס אזוינער רב מיט דער תורה נעפאללען, ווייס איך, דאס פיר מיך דיא צייט גגקאמען איזט. מיין נאשט האט מיך לאנגע וואהרזאן לאסען, אבער דיא צייט איזט דאך גגקאמען!"

„וויא איזט דיר?" דיא „ווערסט זא זאגען, וויא איך דך נאך גגעמאלט גגעוועזען האבע?" (פאנטע פעיל).

„וויא מיר איזט? פאנזט דיא! פאנזט דיא! וויא מיר גגעזוגען איזט, ווישעס דיין פאטער עלי׳ס שלום גגעשטארבען איזט! „עטצט אבער איזט מיר וואהל! „עטצט ווירד עס זיך צייגען. וויא דיא שריפט אויף דער טהיר גגלוי־מעט האט. — וואס אויסגגלאשט וואר, מוס עטצט אן דאס מאגגעליכס טרעטען. — „ווערסט דוא פעיל, דאס „אין קודש" האט אויך צוויא טהיר אונד וויא דער רב אייגע דיעזער טהי־רען אויפמאכען וואללטע, אוס דאס ספר הייליגצולעגען, דא וואר עס, אלס אב דיך דיעזע טהיר נאר נישט אפפגען וואללטע אונד אלס אב דיא שפרעכען מאכטע: זא לאנגע נערמע איך דאס ספר נישט אויף, בין נישט דיא זעדע פאן יאפעלס טהיר גגעייגגענס איזט!" —

אס נאכמישאנ נאהם היה וויא גגעוואהרליך דאס „ווישע חומש" אונד דא לאז זיא אין האזנו: „וואמר אפהיה פני מהם", „אונד נאשט שפראך: איך פערהיללע מיין גגעזיכט פאן דיעזען שלעכטען לייטען, איך ווילל זעהען, וואס איהר ע נ ד ע זיין ווירד: דענן אין פערקערטעס גגשלעכטע זינד זיא, קינדער, איינגגע קינדער איינער אונד דערזעלבען מוטטער, דיא מעהר קיינע טרייע האבען אונד דך נאך בעשיריגען אונד בעריבען. . ."

„דא האט מאן עס שוואיריג אויף זוים (זאנטע היה) אונד אונזער רבי העטטע פאן דיעזעס פסוק איינע נוטע דרשה דארייבער האלטען קאנגען, וויא נאשט לאנגע זיין גגעזיכט פערהיללט אונד לעגען! — וועגן זין דער דומעע בייער איינע אזלבע ציטונג לייזט, קאנן ער נישט ליבס צו אייגער שרעקליכען יודענהעצע אויפגערעצט ווערדען? — דאהער בישטעט דער שומר־ישראל־פערען דען יוסטיץ־מיניסטער, דאס מאן איינעס אזלבען טרייבען וויא אס שנעללסטען אין עגדע מאכען אזלל. צום שלוסס ווערדען נאך איינע שטעללען אים עגער צי־טונג צישרט, וועלכע פאללער יודענעצערייען זגדי דיעזע לוטען: „דא ווירטשאפט דער יודען איזט רייבעריש — דער באראטער דער יודען איזט לוטער בעטרוג — שאן יעקב האט וועגן ברודער עשו אים דא „בכירה" אונד אים דא „ברכה" בע־טראגגען — דער יודע איזט פיל צום ארבייטען אונד לעבט נור פאן דער ארבייט דער בעריען — וועגן איינער פער איזגגבאהן נאך קראלל קאממט, דא שטעהען דיא יודען שאן אים באהנגאפפ אונד רייבען איהן אים — דיא יודען זגדי דאס אונראנגבארסטע פאלל דער וועלט אללע זגדי מוסרים! — עס איזט זעלטען אין רייב אדער דעבשטאהל, וויא נישט יודען דאבייא זגדי." — זא לוטען עגע יודענעטגגדען שטעללען אין דער פאלנישען צייטונג „גאוועטא נאראדנאיא".—

* (ווידא מאן אין איינגער הייק־לען זאכבגגישפפאסען דארף.) נאך איינגע טאגע צופאר בעפאר מאן אין קיפסטי־גגען איף דען פיסטען בוסמארק געשאסען האט־טע, האט אין יודע איס טהאלמעסינג (אין דייטשלאנד) ערצעהלט, דאס מאן דען פיסטען בוסמארק ערשאסען האט. אלס מאן גגן פאן דעם מארד־פערזוכט האטטע פיעל דער פערדאכט אויף דען יודען, דענן וואהרר וויאסטע ער שאן פריהער, דאס מאן אויף בוסמארק שיעסען ווירד? מאן אינ־טערנאהם גגן אייגע שטרענגע אנטערזוכונג, בין זיך דיא גגעשטטע פאלגגנדרמאסען הערישטעללטע: אייגגע טאגע פאר דעם מארד־פערזוכע וואר דער אזראעלוס חיים הא ל ל ע נ ד ע ר איס טהאל־מעסינג בייס נאטאר אין ג ר ע ד י נ ג. דיעזער נא־טאר וואללטע דען יודען עס נארדען מאכען אונד זאגטע אים: „וויססען זא שאן דיא גגיעסטע גגי־אינגייט? מאן האט דען פיסטען בוסמארק גגי־שאססען" — דער יודע גגעזעללטע דיעזע נאטאר־געשיכטע אין דער גגנצען שטארט. — גגן מוסטע דער נאטאר אין פערהאר גגנאממען ווערדען, וויא אים דענן איינגגאללען איזט, זאלבעס איסטגגי־שפרעגגען, אונד מאן גגלייבטע שאן דאס ער אין מיטפערשוואערגגער מיט בוסמארקס מארדער איזט! אבער צו ווייגגס גגלייבע שטעללטע עס זיך הערוס, דאס ער אומגגער אין פייגגר בוסמארקס וואר אונד צור רעגגערונגס־פארטיא גגהערט: אבער אונזער לעבגגער חיים האללגגדער צוטטעט נאך אומ־מער. דאס מאן איהן אלס בוסמארקס מארדער איינ־שפערדען ווירד.

* (טעמפעל־איינווייהונג.) אויס רומא (אין סרמען) ווירד געשרעבען, דאס דארט אם 20. אויגוסט דער גייערבוטע אזראעליטישע טעמפעל אין פייערליכסטער וויזע איינגגעווייהט וואורדע. צום אויפבוע דיעזעס ייטישען בעטהויזעס האט קיין אנדערער פערהאלפען, אלס בלאס דער גראף אדאלף פ ע י א ט ש ע ו ו ו ט ש, זאהן דעס ראאאטשען מיניסטערס. — זיין פאטער גראף פעטער פעיאטשעוויטש האט עכגען צוויא טאגע בע־בעפאר אין ר ו מ א דיא גאלדענע האכצייט גגע־פייערט אונד זאמט וויארען פאטער אונד זאהן בייא דיעזער איינוייהונג. דיא איינוייהונגס־רעדען הייל־טען דיא ראבבינער פאן וויאקאוואר אונד פאלאנקא.

* (אתרונים.) איס טיעפסט שרייבט מאן פאס 25. אויגוסט פאלגגנדעס: דייטע וואורדען 20000 שטר אתרים אים 85000 גגלדען פערקיפפט, דאס שטיק קאסטעט אללא אים דורכשנשטט 4 גול־דען 20 קרייצער. דיעזעס גגלד מוסטע מאן באאר איינצאהלען אהנע דאס מאן גאר דיא וואארע גגע־וועזען אונד גגעגגלדט העטטע! דיא אתרונים מיס־סען נור פאן דער גרייעסטען אינגעל קארפפ קאממען אויף פאן קארזינק) אונד אבוואהל דיא צטראאגען פאן גגאפעל אונד גגגוא דיעזען אתרונים נאנין גגלייד זגדי, זא דאדף מאן אייגע דאך נישט נעדמען. דיא גרייבגען לאזען דאהער פאן דען יודען אנגגעדיער פיעל גגעדד. פריהער האטטע מאן עס בעססער, דיא גרייבגען וויארען נאך נישט זא דורכטרייבגען אונד איינגגעפיסטט אונד מאן קאנגגע־טע דאהער בוללא איינגיפען. עדער גרייבגע בע־פייטטע זיך, זייגע אתרונים בוללגגער צו געבען, דאמיט מאן נור בייא איהם איינגגיפען אונד זאמט וואר אויך דער אייגע קאנגגרדרגען ענטשאנדען, וועלכע פיר דיא דייפער זעהר גגיט וואר. — דייטע אבער האלטען אללע גרייבגען אתרונים־פערקיי־פער צ ו ז א מ מ ע ן, אללע האבען אין גגע־מיינשאפטלבגען מאנאגגן, זיא פערפאלגען דיא אתרונים אין קיסטען אונד שייבגען דיא אנגאהל אונד דען פייז אויף, אונד דער יודע מוס דיא פער־גאנגגלטען קיסטען הייפגען אהנע צו זעהען אונד נאכ־גגעגגלען, דיא גרייבגען מאכען איינען פייז, וויא זיא וועלבסט וואללען, דא דיא יודען איינגער אנדערס וויא נישט קיפען קאנגגן. אונד ווענן דיא אדמען יידי־שען קיפער זיך דארייבער בעשווערען, דאס דיא זאכע דאך צו טהייער איזט, דא לאכגען זיא נאך דיא גרייבגען איס אונד זאגגען: „עס איזט טהייער, ווייל געבגען עס דאך נישט בוללייער, לייבער ווערפען ווייר אללע אתרונים אין דאס מעער!" — דיא קיסטע מער דאס מאן איהן אלס בוסמארקס מארדער איינ־שפערדען ווירד.

* (טעמפעל־איינווייהונג.) אויס רומא (אין סרמען) ווירד געשרעבען, דאס דארט אם 20. אויגוסט דער גייערבוטע אזראעליטישע טעמפעל אין פייערליכסטער וויזע איינגגעווייהט וואורדע. צום אויפבוע דיעזעס ייטישען בעטהויזעס האט קיין אנדערער פערהאלפען, אלס בלאס דער גראף אדאלף פ ע י א ט ש ע ו ו ו ט ש, זאהן דעס ראאאטשען מיניסטערס. — זיין פאטער גראף פעטער פעיאטשעוויטש האט עכגען צוויא טאגע בע־בעפאר אין ר ו מ א דיא גאלדענע האכצייט גגע־פייערט אונד זאמט וויארען פאטער אונד זאהן בייא דיעזער איינוייהונג. דיא איינוייהונגס־רעדען הייל־טען דיא ראבבינער פאן וויאקאוואר אונד פאלאנקא.

* (אתרונים.) איס טיעפסט שרייבט מאן פאס 25. אויגוסט פאלגגנדעס: דייטע וואורדען 20000 שטר אתרים אים 85000 גגלדען פערקיפפט, דאס שטיק קאסטעט אללא אים דורכשנשטט 4 גול־דען 20 קרייצער. דיעזעס גגלד מוסטע מאן באאר איינצאהלען אהנע דאס מאן גאר דיא וואארע גגע־וועזען אונד גגעגגלדט העטטע! דיא אתרונים מיס־סען נור פאן דער גרייבגען אינגגל קארפפ קאממען אויף פאן קארזינק) אונד אבוואהל דיא צטראאגען פאן גגאפעל אונד גגגוא דיעזען אתרונים נאנין גגלייד זגדי, זא דאדף מאן אייגע דאך נישט נעדמען. דיא גרייבגען לאזען דאהער פאן דען יודען אנגגעדיער פיעל גגעדד. פריהער האטטע מאן עס בעססער, דיא גרייבגען וויארען נאך נישט זא דורכטרייבגען אונד איינגגעפיסטט אונד מאן קאנגגע־טע דאהער בוללא איינגיפען. עדער גרייבגע בע־פייטטע זיך, זייגע אתרונים בוללגגער צו געבען, דאמיט מאן נור בייא איהם איינגגיפען אונד זאמט וואר אויך דער אייגע קאנגגרדרגען ענטשאנדען, וועלכע פיר דיא דייפער זעהר גגיט וואר. — דייטע אבער האלטען אללא גרייבגען אתרונים־פערקיי־פער צ ו ז א מ מ ע ן, אללא האבען אין גגע־מיינשאפטלבגען מאנאגגן, זיא פערפאלגען דיא אתרונים אין קיסטען אונד שייבגען דיא אנגאהל אונד דען פייז אויף, אונד דער יודע מוס דיא פער־גאנגגלטען קיסטען הייפגען אהנע צו זעהען אונד נאכ־גגעגגלען, דיא גרייבגען מאכען איינען פייז, וויא זיא וועלבסט וואללען, דא דיא יודען איינגער אנדערס וויא נישט קיפען קאנגגן. אונד ווענן דיא אדמען יידי־שען קיפער זיך דארייבער בעשווערען, דאס דיא זאכע דאך צו טהייער איזט, דא לאכגען זיא נאך דיא גרייבגען איס אונד זאגגען: „עס איזט טהייער, ווייל געבגען עס דאך נישט בוללייער, לייבער ווערפען ווייר אללא אתרונים אין דאס מעער!" — דיא קיסטע

איזט מיר וואהל! ווישעס אזוינער רב מיט דער תורה נעפאללען, ווייס איך, דאס פיר מיך דיא צייט גגקאמען איזט. מיין נאשט האט מיך לאנגע וואהרזאן לאסען, אבער דיא צייט איזט דאך גגקאמען!"

„וויא איזט דיר?" דיא „ווערסט זא זאגען, וויא איך דך נאך גגעמאלט גגעוועזען האבע?" (פאנטע פעיל).

„וויא מיר איזט? פאנזט דיא! פאנזט דיא! וויא מיר גגעזוגען איזט, ווישעס דיין פאטער עלי׳ס שלום גגעשטארבען איזט! „עטצט אבער איזט מיר וואהל! „עטצט ווירד עס זיך צייגען. וויא דיא שריפט אויף דער טהיר גגלוי־מעט האט. — וואס אויסגגלאשט וואר, מוס עטצט אן דאס מאגגעליכס טרעטען. — „ווערסט דוא פעיל, דאס „אין קודש" האט אויך צוויא טהיר אונד וויא דער רב אייגע דיעזער טהי־רען אויפמאכען וואללטע, אוס דאס ספר הייליגצולעגען, דא וואר עס, אלס אב דיך דיעזע טהיר נאר נישט אפפגען וואללטע אונד אלס אב דיא שפרעכען מאכטע: זא לאנגע נערמע איך דאס ספר נישט אויף, בין נישט דיא זעדע פאן יאפעלס טהיר גגעייגגענס איזט!" —

אס נאכמישאנ נאהם היה וויא גגעוואהרליך דאס „ווישע חומש" אונד דא לאז זיא אין האזנו: „וואמר אפהיה פני מהם", „אונד נאשט שפראך: איך פערהיללע מיין גגעזיכט פאן דיעזען שלעכטען לייטען, איך ווילל זעהען, וואס איהר ע נ ד ע זיין ווירד: דענן אין פערקערטעס גגשלעכטע זינד זיא, קינדער, איינגגע קינדער איינער אונד דערזעלבען מוטטער, דיא מעהר קיינע טרייע האבען אונד דך נאך בעשיריגען אונד בעריבען. . ."

„דא האט מאן עס שוואיריג אויף זוים (זאנטע היה) אונד אונזער רבי העטטע פאן דיעזעס פסוק איינע נוטע דרשה דארייבער האלטען קאנגגן, וויא נאשט לאנגע זיין גגעזיכט פערהיללט אונד לעגען! — וועגן זין דער דומעע בייער איינע אזלבע ציטונג לייזט, קאנן ער נישט ליבס צו אייגער שרעקליכען יודענהעצע אויפגערעצט ווערדען? — דאהער בישטעט דער שומר־ישראל־פערען דען יוסטיץ־מיניסטער, דאס מאן איינעס אזלבען טרייבען וויא אס שנעללסטען אין עגדע מאכען אזלל. צום שלוסס ווערדען נאך איינע שטעללען אים עגער צי־טונג צישרט, וועלכע פאללער יודענעצערייען זגדי דיעזע לוטען: „דא ווירטשאפט דער יודען איזט רייבעריש — דער באראטער דער יודען איזט לוטער בעטרוג — שאן יעקב האט וועגן ברודער עשו אים דא „בכירה" אונד אים דא „ברכה" בע־טראגגען — דער יודע איזט פיל צום ארבייטען אונד לעבט נור פאן דער ארבייט דער בעריען — וועגן איינער פער איזגגבאהן נאך קראלל קאממט, דא שטעהען דיא יודען שאן אים באהנגאפפ אונד רייבען איהן אים — דיא יודען זגדי דאס אונראנגבארסטע פאלל דער וועלט אללע זגדי מוסרים! — עס איזט זעלטען אין רייב אדער דעבשטאהל, וויא נישט יודען דאבייא זגדי." — זא לוטען עגע יודענעטגגדען שטעללען אין דער פאלנישען צייטונג „גאוועטא נאראדנאיא".—

* (ווידא מאן אין איינגער הייק־לען זאכבגגישפפאסען דארף.) נאך איינגע טאגע צופאר בעפאר מאן אין קיפסטי־גגען איף דען פיסטען בוסמארק געשאסען האט־טע, האט אין יודע איס טהאלמעסינג (אין דייטשלאנד) ערצעהלט, דאס מאן דען פיסטען בוסמארק ערשאסען האט. אלס מאן גגן פאן דעם מארד־פערזוכט האטטע פיעל דער פערדאכט אויף דען יודען, דענן וואהרר וויאסטע ער שאן פריהער, דאס מאן אויף בוסמארק שיעסען ווירד? מאן אינ־טערנאהם גגן אייגע שטרענגע אנטערזוכונג, בין זיך דיא גגעשטטע פאלגגנדרמאסען הערישטעללטע: אייגגע טאגע פאר דעם מארד־פערזוכע וואר דער אזראעלוס חיים הא ל ל ע נ ד ע ר איס טהאל־מעסינג בייס נאטאר אין ג ר ע ד י נ ג. דיעזער נא־טאר וואללטע דען יודען עס נארדען מאכען אונד זאגטע אים: „וויססען זא שאן דיא גגיעסטע גגי־אינגייט? מאן האט דען פיסטען בוסמארק גגי־שאססען" — דער יודע גגעזעללטע דיעזע נאטאר־געשיכטע אין דער גגנצען שטארט. — גגן מוסטע דער נאטאר אין פערהאר גגנאממען ווערדען, וויא אים דענן איינגגאללען איזט, זאלבעס איסטגגי־שפרעגגען, אונד מאן גגלייבטע שאן דאס ער אין מיטפערשוואערגגער מיט בוסמארקס מארדער איזט! אבער צו ווייגגס גגלייבע שטעללטע עס זיך הערוס, דאס ער אומגגער אין פייגגר בוסמארקס וואר אונד צור רעגגערונגס־פארטיא גגהערט: אבער אונזער לעבגגער חיים האללגגדער צוטטעט נאך אומ־מער. דאס מאן איהן אלס בוסמארקס מארדער איינ־שפערדען ווירד.

* (טעמפעל־איינווייהונג.) אויס רומא (אין סרמען) ווירד געשרעבען, דאס דארט אם 20. אויגוסט דער גייערבוטע אזראעליטישע טעמפעל אין פייערליכסטער וויזע איינגגעווייהט וואורדע. צום אויפבוע דיעזעס ייטישען בעטהויזעס האט קיין אנדערער פערהאלפען, אלס בלאס דער גראף אדאלף פ ע י א ט ש ע ו ו ו ט ש, זאהן דעס ראאאטשען מיניסטערס. — זיין פאטער גראף פעטער פעיאטשעוויטש האט עכגען צוויא טאגע בע־בעפאר אין ר ו מ א דיא גאלדענע האכצייט גגע־פייערט אונד זאמט וויארען פאטער אונד זאהן בייא דיעזער איינוייהונג. דיא איינוייהונגס־רעדען הייל־טען דיא ראבבינער פאן וויאקאוואר אונד פאלאנקא.

* (אתרונים.) איס טיעפסט שרייבט מאן פאס 25. אויגוסט פאלגגנדעס: דייטע וואורדען 20000 שטר אתרים אים 85000 גגלדען פערקיפפט, דאס שטיק קאסטעט אללא אים דורכשנשטט 4 גול־דען 20 קרייצער. דיעזעס גגלד מוסטע מאן באאר איינצאהלען אהנע דאס מאן גאר דיא וואארע גגע־וועזען אונד גגעגגלדט העטטע! דיא אתרונים מיס־סען נור פאן דער גרייבגען אינגגל קארפפ קאממען אויף פאן קארזינק) אונד אבוואהל דיא צטראאגען פאן גגאפעל אונד גגגוא דיעזען אתרונים נאנין גגלייד זגדי, זא דאדף מאן אייגע דאך נישט נעדמען. דיא גרייבגען לאזען דאהער פאן דען יודען אנגגעדיער פיעל גגעדד. פריהער האטטע מאן עס בעססער, דיא גרייבגען וויארען נאך נישט זא דורכטרייבגען אונד איינגגעפיסטט אונד מאן קאנגגע־טע דאהער בוללא איינגיפען. עדער גרייבגע בע־פייטטע זיך, זייגע אתרונים בוללגגער צו געבען, דאמיט מאן נור בייא איהם איינגגיפען אונד זאמט וואר אויך דער אייגע קאנגגרדרגען ענטשאנדען, וועלכע פיר דיא דייפער זעהר גגיט וואר. — דייטע אבער האלטען אללא גרייבגען אתרונים־פערקיי־פער צ ו ז א מ מ ע ן, אללא האבען אין גגע־מיינשאפטלבגען מאנאגגן, זיא פערפאלגען דיא אתרונים אין קיסטען אונד שייבגען דיא אנגאהל אונד דען פייז אויף, אונד דער יודע מוס דיא פער־גאנגגלטען קיסטען הייפגען אהנע צו זעהען אונד נאכ־גגעגגלען, דיא גרייבגען מאכען איינען פייז, וויא זיא וועלבסט וואללען, דא דיא יודען איינגער אנדערס וויא נישט קיפען קאנגגן. אונד ווענן דיא אדמען יידי־שען קיפער זיך דארייבער בעשווערען, דאס דיא זאכע דאך צו טהייער איזט, דא לאכגען זיא נאך דיא גרייבגען איס אונד זאגגען: „עס איזט טהייער, ווייל געבגען עס דאך נישט בוללייער, לייבער ווערפען ווייר אללא אתרונים אין דאס מעער!" — דיא קיסטע מער דאס מאן איהן אלס בוסמארקס מארדער איינ־שפערדען ווירד.

* (ווידעגהאם אין גאליציען.) אין וועלכעס עס אויסדריקליך הייסט, דאס נאך איהם נור זיין ברו־דער הירארכים זאממט קינדערן דיא טהראן־ערבען זין זאללען, ווערענד ער זיינען ברודער לודוויג אויסגעשלאססען האטטע, ווייל ער איהן אין זיינער נאטה פערליעס אונד ווייל דאס ווייב פאן לודוויג איינע ליבשטענגע (אויסגעלאססענע) וואר, אונד מאן דאהער פיר דיא עכטהייט דער קינדער לודוויגס נישט גשטשטעהן קאנגטע. (דאמיט ווירד נאפאלעאן דער דריטטע נאר נישט פאן באנאפאר־טע הערשטאממען אונד ווערע נאנין איינפאך אין „מיטר" געוועזען.) דעמנאך ווערע נור „פיינע נאפאל־עאן" (דער זאהן פאן הירארכים) דער געכסס־בערעכטיגטע, דען טהראן דעם ערסטען נאפאלעאן צו בעשטיגען. דיעזע געשיכטע מאכט אין פראנק־ריך זעהר פיעל איפזערען, אינדעם ליעט דיעזעס שרייבענס נאפאלעאן דער דריטטע נאר נישט בע־רעכטיגט וואר קאיזער פאן פראנקריך צו זיין אונד זין זאהן לולו איזט עס נאר וועניגער, דענן אויך פאן איהם שפריכט מאן, דאס זיין פאטטער נישט נאפאל־עאן דער דריטטע, זאנדערן אין אנדערער איזט.—

* (ווידעגהאם אין גאליציען.) אין לעמבערג, עשיינט אייגע פאלנישע צייטונג אונ־טער דעם טיטעל „אוועטא נאראדנאיא", וועלכע פאן דעם ווידערהעצער דאבשאנסקי גגעגבען ווירד. דער דיפטאטיפע דיעזער צייטונג איזט עטצט. דאס בזיהערינג פרעדליכע צוזאמ־מענלעבען דער יודען אונד פאלען צו שטאדען, ווייל דיא יודען בייא דען רוסס־אטהם־וואהלען געגען דיא פאלען געשטיממט האבען. זין דאבען ווייר בעריטס אין גו 66 גגעמעלדעט, דאס דער יודישע דעפוטיטע מ ו ז ע ס אין דער גגעכסטען רוסס־אטהם־וויטצונג גגעגגן דיעזען פאלנישען ווידערהעצער דאבשאנסקי אייגע בעשווערדע איינגעבען ווירד: „געסטערן אבער לעזען ווייר אים „פעסטער לליאד", דאס דער־אין „שומר ישראל" נאר נישט בזו צוי רוסס־אטהם־ערפאהרונג וואהרהעט, זאנדערן שאן אין געוויס אן דען עסטערריכישען יוסטיץ־מיניסטער איינגעריכט האטטע, דענן ווענן מאן נישט באלד ענגער צייטונג דאס טויל פערשטאפפט זא מאנן דורך דיא פאהרט־ווערדען ווידערהעצערען אין גאליציען דאס־זעלבע גגשטשעהען וואס אין רומענען. דיעזע צי־טונג הייסט דיא ווידען: לאנדס־פערראטהער, בע־טרעגער בראנד־לעגער, דיעבע, לאנדס אויסווייגער אונד פערלאנגט דיא אויסטרייבונג דער יודען. פאר אללעס פאהרערט דיעזע צייטונג, דאס אין פאלני־שער גרונדבעוועגגע זיין נישט דיעגעס יודען פער־פאכטען זאלל, דיין בויער זאלל בייא אייגעס יודען אינגעלדען אונד אידהם זייגע וואהרהעיט, ווידערגעבען אונד אללע יודען אין „הרם"

„דא בריכסט דך נישט צו ערשרעקען (זאנטע היה), נאך עדע דער יום כפור קאממט, זאללסט דיא ערפאהרען האבען, ו ו ע ר דיא שריפט אן דער טהיר דייגעס פאטערס אים־גגלאשט האט!"

פעיל נעראכטט אונד שאן אום אוהר נאכמישאנס שטאנדען דיא בידען פאר איינעס שאנען הויזע אויף דעם שטארק־ווי־פראטעע.

„דא וואהרט יא אנקעל סענדער!" (זאנטע פעיל)

„היר אנשוואטעטע נישט, זאנדערן נאהם זיא פעסט בייא דער הארד אונד פרעטשט זיא אין סענדערס וואהנונג.

סענדער זאס אין מיטטען זייגער פאמיליע בייא דער דרישטען מאהלצייט, אלס היה מיט פעיל אין דיא שטובע איינגגעטרעטען וואר. בייא דייגעס אנבליקע דייגער בידען פרייגגעמטער וואורדע סענדער זא בלאס, דאס זיין זאהן צור מוטטער זאגטע: „ווערסט דוא מוטטער, זא בלאס וואר דער פאטער אס זאמטאנ, אלס דאס ספר תורה צור עדדע גע־פאללען וואר?"

וואר עס דער אנבליק דער שרעקהאפטען אלטען פרוא אין איהרגגן וויסען גגעוואגדע, גגגנג זאפעל, דאס היה דייגען שרעקען בעמערקסט, דענן וויא ווענן איהן עטוואס נעשטאכען הייטטע, וואר ער אויפגעשרוגגען אונד דייגע: „עס נאפטפ־ווילל קאממט! היה, וויא קאממט איהר נעראדע יעטצט הער? משה שטעלל איינען זעסעל פיר היה?"

„סענדער! (זאנטע היה) נישט צוס וויסען בין איך גגע־קאממען, איך האבע מיט דיר אים נ ע ה י ס ע ן אין פאאר וואהרטע צו ווערען."

(פאָרטזעטצונג פאָלגט.)

דעם: „איך געהמע דיא הולדיגונג דער פערד־רעטער פאן קאמארן מיט הערצליכער בעפרידיגונג ענטגעגענען. וויזן מיין פאלק אין ערפיללונג זיינער ביר־גער־פפליכטען עבענזא איסרייערנד איזט, אלס דיא מיינונגדער קאמארער פעסטונג שטארק אונד דויערהאפט זינד, זא דירפען וויר אין גלק אונד אונגלק גאנץגעטראסט דער צוקונפט ענטגעגנזעהען."

דער קאנג אין טאטס.

אום 6 אוהר אבענדס לאנגטע דער קאנג אין טאטס אן. דיא שטראסען דיזער שטאדט ווארען מיט פאהנען געשמוקט אונד דיא בעפלערונג דאס דען קאנג מיט גראסער בעגייסטערונג עמפפאנגען, דער קאנג בעמערקטע אויך אין זיינער אנשווארטס־רעדע, דאס ער זיך איבער דיזען פעסטליכען עמפ־פאנג פרייע, דער קאנג בעזוכטע אין טאטס דאס שאנע שלאס דעם גראפען עסטערהאזי. דיזעם שלאס שטעהט אויף דעם בערהמטען פיש־טיכע צווישען דער שטאדט טאטס אונד צווישען טא־וואראש, עס איזט איינע ארט פעסטונג מיט האהען מויערן, אום וועלכע דער טיך געלאסטען ווערדען קאנן.

אים יאהרע 1809 וואר אויך קאיזער פראנץ אין דיזעם שלאסע איינקווארטירט. אויך דאס בעטט, אין וועלכעם דארט קאיזער פראנץ געשלאפען האט, איזט עטצט פיר אונזערען קאנג אין בע־רייטשאפט געשטעללט. דער גראף לעם דיא שטראסען, וועלכע צו זייגעם שלאסע פיהרען, פפלאסטערן אונד ווארגטע פיר איינע שאנע בעלייכטונג, זא דאס עטצט דיא שטאדט טאטס וויא איינע גראס־שטאדט איסזיעהט. —

מאן האט אויך זעהר גראסע מיהע געהאבט, פיר דיא פיעלען סאלדאטען אונד פיר דיא צעהנ־טייזענד פפערדע קווארטיער אונד שטאללונגען איפ־צופינדען. — טאטס איזט עטצט אלזא דאס הייפט קווארטיער דעם אבערסטען קרייגס־הערען אונד עס ווערדען עטצט דארט אינגעהייער גראסע מילי־טערישע איבונגען, עקסערציערונגען אונד שלאכטען פאר־גנאממען. ערצעהרצאל אלבערכט אזט נאך פעסט געקאממען, אום נאך פאן הייר אים דאס נאטהיגע נאך טאטס טרانספארטירען צו לאסען. —

גראף ניקאלאוס עסטערהאזי איזט אים זיינעם שלאסע איסגעצאגען אונד וואהנט עטצט דארט אין זיינעם צווייטען פאלאסטע אין דעם וואנ־דערשאגען גארטען, וא דיא פיעלען וואר־מען קווילען זינד. דיא פיערצעהן פראכט־צימער דעם שלאסעס, וא דער קאנג וואהנט, זינד גראס־ארטיג הערגעשטעללט ווארדען. אים פאהר וואר־דען קינסטלער בעריפען, אום דאס אללעס הערוים־

צופטעגען דער האף דעם שלאסעס וואורדע אין אינען בלומען־גארטען אומגעוואנדעלט. דער קאנג וואר פאן דיזער גאסטפרייהייט דעם גראפען עס־טערהאזי זעהר איבערראשט.

בייא זיינער אנקונפט אין טאטס ערקונדיגטע זיך דער קאנג איבער דיא וויטטערונג אונד פעבסונג אונד פראגטע, אב דער פיעלע רעגען קיינען שא־דען פערארזאכטע אונד אלס מאן אים אללעס געזייא מיטטהיילטע, אנטווארטעטע דער קאנג: „ווير קאנגטען עטצט אין פאאר גוטע יאהרע בריטגען!" —

אם אבענדע דעם 28. אוגוסט וואורדע דער שאנע טאטסטער פיש־טיך מיט בעגגאלישעם פייער בעלייכטעט אונד עס וואורדע מיט שאנען קלייגען שיפפען אינע שפאציר־פאהרט אויף דעם וואס־סער געמאכט, אם אויפער שפעלטע אינע גראס מיליטער־מוזיק־קאפעללע. דער קאנג לעגט זיך אוממער אום 9 אוהר אבענדס צו בעטטע, שטעהט אבער שאן אום 4 אוהר מארגענס אויף.

וויעדער אינע שלאכט!

אם 27. אוגוסט האט אין גגגגייארט דעם קאנגס אין דער אומגעגעד פאן טאטס אויף אי־גגעס 31 קווארדראט־מיילען גראסען פעלדע אין גראס־מעס מיליטער־עקסערציערען שטאטטגעפונדען. מאן מאכטע הער וויעדער אינע שלאכט, מאן לעס אינע דייטעריא־אבטהיילונג אנגרייפען, דער אנ־גריפ וואר אבער אנפאנגס ניכט גערעכנט. זאראן דאממאגדיר אינזער קאנג ווערבלעבט אונד ווייטער־האלטע דען אנגרייפ, וועלכער נאכהער אויך גע־לונגען איזט. אויך דער קרייגס־מיניסטער באראן אללער איזט אם 26-טען אוגוסט אין טאטס אנ־געקאממען. —

פערשיעדענע גייאוגקייטען.

* אינזערע קאנינין, וועלכע בע־דייטט פאן לאנגען נאך דער אינזעל ווייט גע־דייזט איזט, ווירדן זיך איזע דיעזער אינזעל ניכט לאנגע אייפהאלטען, ווייל דארט דער קייב־הוסטען אינטער דען קינדערן איסגעבראכען איזט אונד זא פרכטעט אויך אינזערע קאנינין. דאס דיא קלייגע פרעצעססין דיעזען באזען הוסטען בעקאממען ווירד. — דיא קלייגע פרעצעססין אינטערהאלט זיך אויף דער אינזעל זעהר גוט אונד פינדעט דארא אין פערגנגען. צום מוערע צו געהען אונד דיא אנאס־טען מוטעלן צו זאממעלן.

* אינע זאנדערבארע אויר־ינען. אם 24. אוגוסט, אלס נאך דער קאנג אין דער וויינער האפבורג אויפגעגען עטהיילטע דיא פערשעדענע דאס? ווען מיינסט דוא דאמיט?

„איך דאכטע יא קיינען נאמען איבער מיינע לייפען ברינגען, דוא האסט עס מיר יא פערבאטען, ווער מיססען בוידע שווייגען, אנטעסט דוא?"

„דוא האסט רעכט! דארען ווער אויף פאן דיעזעם גע־גענשטאנד צו שפרעכען! — אונד איך האבע אבער דאך אויך רעכט מיטצוטהיילען? אונד נאמען ווירד מיר איינמאל אויף רעכט נעבען! דאפיר הייסט איך יא הוה דיא אנגעהמערין, ווייל איך קיינען חלול השם צולאסען ווילל. — אונד וואס ווערע גע־שעהען, ווענן איך מיך העטטע הערייסען לאסען אונד ווערע מיט דער טהרה דיינעם פאטערס, נאססע אויף אונד נאססע אב נעגאנגען אונד העטטע אללען לייטען צוגערופען: דער אונד דער האט דיא שריפט אויסגעלאשט אונד האט איין אומעם וואיזע־קינד אום זיין קליינעם פערמאגען גבראכט! — האסט דוא דיר שאן פארגעשטעללט, וואס דאנן געשעהען ווערע? — —

* * *

יעטצט זינד ווייר גון עדסט אן יענער שטעללע, וא ווייר דיעזע אונזערע געשיכטע בעגאנגען האבען. עס וואר עפלליך יענער „שבת תשובה" נעקאממען, אן וועלכעם דעם אלטערס־שווואגען ראבבינער דאס מאלאחר צונעקאממען איזט, דאס ספר תורה פאללען צו לאסען. —

אין דער פורכטבארען אויפגעגנג, וועלכע דורך דיעזען פאר־שאלל אוועהל אונטען בייא דען מענגערן אלס אויך אבען אין דער „וויבער־שול" ענטשטאנדען איזט, וואר אללעס וויא פערווירט, פיר יעדען וואר עס עטוואס אונערהאפרעס אונד

„וויא פערשעדעם דוא דאס? ווען מיינסט דוא דאמיט?"

„איך דאכטע יא קיינען נאמען איבער מיינע לייפען ברינגען, דוא האסט עס מיר יא פערבאטען, ווער מיססען בוידע שווייגען, אנטעסט דוא?"

„דוא האסט רעכט! דארען ווער אויף פאן דיעזעם גע־גענשטאנד צו שפרעכען! — אונד איך האבע אבער דאך אויך רעכט מיטצוטהיילען? אונד נאמען ווירד מיר איינמאל אויף רעכט נעבען! דאפיר הייסט איך יא הוה דיא אנגעהמערין, ווייל איך קיינען חלול השם צולאסען ווילל. — אונד וואס ווערע גע־שעהען, ווענן איך מיך העטטע הערייסען לאסען אונד ווערע מיט דער טהרה דיינעם פאטערס, נאססע אויף אונד נאססע אב נעגאנגען אונד העטטע אללען לייטען צוגערופען: דער אונד דער האט דיא שריפט אויסגעלאשט אונד האט איין אומעם וואיזע־קינד אום זיין קליינעם פערמאגען גבראכט! — האסט דוא דיר שאן פארגעשטעללט, וואס דאנן געשעהען ווערע? — —

* * *

יעטצט זינד ווייר גון עדסט אן יענער שטעללע, וא ווייר דיעזע אונזערע געשיכטע בעגאנגען האבען. עס וואר עפלליך יענער „שבת תשובה" נעקאממען, אן וועלכעם דעם אלטערס־שווואגען ראבבינער דאס מאלאחר צונעקאממען איזט, דאס ספר תורה פאללען צו לאסען. —

אין דער פורכטבארען אויפגעגנג, וועלכע דורך דיעזען פאר־שאלל אוועהל אונטען בייא דען מענגערן אלס אויך אבען אין דער „וויבער־שול" ענטשטאנדען איזט, וואר אללעס וויא פערווירט, פיר יעדען וואר עס עטוואס אונערהאפרעס אונד

פאָלליעטאָן.

„דאס געהיימניס אויף דער טהרה."

(7-טע פארטזעטצונג.)

„דוא קאנגסט אבער דאך קיין אונרעכט געהען?" (זאג־טע פערל).

„גלויבע מיר, מיין קינד, מאן זאלל דיא וועלט לויפען לאסען, וואהרן וא ווילל, דענן וא איזט וויא איין שיעם ווילל. דעם פפערד, וועלכעם מאן אויפלאדען ווילל. — וויא קיין נארר אונד לאסט דאס פפערד לויפען! — איינע נאפטעם־אנגעהמע־רין מוס אויף אללעס געפאסט זיין, אויף אונדאנק אונד נאך אויף איינען נוטען אויספוטצער דאצו. צולעטצט לאכט מאן וויא אויס, וויא איינען האכצייטס־נארען (מארשאלק), וועלכער פאר דער וועלט קאמאדיע שפיעלט! לאכט מאן דענן מיך ניכט אויס? מיינט מאן דענן ניכט, דאס איך פערריקט בין?"

„דאפור האסט דוא אבער דאס נוטע זעלבסט־בעוואוסט־זיין, איין הילפלאזען וואיזע־קינד צו האבען; פער־קליינערע דיך אלזא ניכט זעלבסט!"

„איך זאלל מיך ניכט פערקליינערן? ווער האט דיך דענן זא גראס געמאכט, וויא איך? ווער האט דיך איבער זיינע קרעפ־טע הינווייסגעהבען, וויא איך? אונד וואס פיר גראסע האבע איך דענן נאר אן דיר געטהאן? איך האבע דיך בלאס צו מיר גענאממען, וויא דוא איין הילפלאזעס קינד ווארסט אונד האבע דיר צו עססען אונד צו טרינקען גגעבען —."

„א, וואהרום האט דאס אבער קיין אנדערער געטהאן?" —

יערעם ווער עס זא. אלס אב דורך דיעזעם עראיגנים דיא נאנ־צע וועלט אדער וועניגסטעם דיעזע נאנצע קהלה צו גרונדע גע־הען מיססע. יעדער שפראך וואהל אן איינעם „חשא אין דער קהלה", דאך וואוסטע זיך גגעמאנד דיעזען „חשא" צו עקלערען — אין מיטטען דיעזער פערווירונג שטאנד איינע אלטע פרייא אויף, איהר נעזיכט ווער ראטה וויא איין פייער, איהרע אוגען ווארען ווייט אויסגעריססען. אונד אלס זיא נאך דיא רעכטע האנד גגגען דאס נעטטער הין אויסשטרעקטע, אנטט זיא: „וויא איהר דא שטעהט אונד נאפפטע אונד וויא דיא וואנדערע אייך דא שיער אויפפרעסען! יא, איך דיא אלטע פערריקטע הוה, דיא נאפטעס־אנגעהמערין, דיא הוה מיט דער טהרה — אונד וויא איהר מיך נאך אנטט שפאפטעט. איך ווייס, וואס דאס איזט! זא דאס עס קאממען מיססען אונד ניכט אנדערס! אונ־זער אלטער רב, ער זאלל לעבען, האט גגלגלובט, ווייל ער אללין פראמם אונד גוט איזט. מוס אויך שאן דיא נאנצע קהלה גוט זיין — אונד ער בריכט זיך אויף געמאנדען אומזוזעהען. מאן זאגט, ער ווייס נאנין שיס אויסווגדיג, וואהרום ווייס ער ניכט אונד האט עס ניכט גגעוואוסט, וואס מיט יאפעלס טהרה גע־שעהען איזט? יעטצט אויך איינמאל פהרט איהן נאפט דאריוך אונד ווייפט אום זיינע תורה אויס דער האנד! זא זאלל עס אללען גגעשעהען, וועלכע איהרע אוגען גגעוואלטזאם פערשליי־סען אונד דאס אונרעכט ניכט זעהען וואללען!"

דאריוך נאהם תורה איהרען דיקען „קרבן מנחה סדור" אונד גגינג נאך הויזע, טראגגען דורפפטע וא איהן זעלבסט, ווייל דאך אין בונגצלוי אין „עיזוב" איזט. אלס וא צו הויזע אנקאם דיעף וא פעעל צו זיך אונד בגגעשטע וא אונד ערצעהלטע איהר פאם שיעקליכען פאר־אללע מיט דעם ראבבגגער.

„אונד יעטצט פערל מיין קינד (זאגטע הוה), יעטצט